8. EVAKUÁCIA ŠKOLY A ŽIAKOV

Ročník	Vyučovací predmet
1., 2., 3., 4.	**PRV, VLA, MAT, TŠV, PV**
5., 6., 7., 8., 9.	**BIO, GEO, TŠV, MAT, TECH**

Využiteľnosť v ročníkoch a predmetoch

Cieľ	**Realizovať pravidelné cvičenia evakuácie so žiakmi a s ňou súvisiacich činností. Dokázať dopraviť žiakov do bezpečia.**

Riaditeľ školy

Evakuácia sa uskutočňuje podľa metodického usmernenia MŠVVaŠ SR č. 65/2015 pre plánovanie a zabezpečenie evakuácie v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike s účinnosťou od 1. októbra 2015. Riaditeľ zabezpečí plán evakuácie. Z neho vyplýva činnosť pedagógov na žiakov školy. Jeho súčasťou je grafická časť, ktorá je umiestnená v každej triede a určuje presnú trasu evakuácie každej triedy.

Požiar

Najbežnejšia príčina evakuácie školy je požiar. Treba poznať všetky riziká a možné dôsledky. Počas nácviku evakuácie žiakov školy treba sledovať jej priebeh a potom upozorniť na skutočnosti, ktoré negatívne ovplyvnili celkový priebeh evakuácie. Veľmi pozorne sledujeme reakcie a konanie žiakov. Napr. žiak sa môže počas (skutočnej) evakuácie impulzívne otočiť a rozbehnúť späť do triedy, pretože si v nej zabudol nejakú vec. Treba na to myslieť.

8.1 Evakuačné opatrenia, ktoré zabezpečujú úspešnú realizáciu evakuácie

- profesionálne plánovanie evakuácie,
- odborné zabezpečenie evakuácie,
- dostatočne skoré vyrozumenie evakuačných orgánov a ohrozených osôb o vyhlásení evakuácie,
- operatívne riadenie evakuácie,
- pravidelné cvičenia evakuácie a s ňou súvisiacich činností.

Učitelia musia byť oboznámení s rozmiestnením hasiacich prístrojov, hydrantov a ďalších pomôcok určených na hasenie, a musia ovládať ich použitie.

Pozor na hasenie zariadení a prístrojov pod elektrickým napätím! Hrozí riziko zasiahnutia elektrickým prúdom pri použití elektricky vodivého hasiaceho média, napr. hasenie vodou.

Musíme si uvedomiť, že aj v elektrických zástrčkách a elektrických spotrebičoch zapojených do elektrickej siete je elektrický prúd, ktorý nás môže zasiahnuť, ak vodivým hasiacim médiom zasiahneme elektrickú zástrčku alebo elektrický spotrebič. Preto treba odpojiť daný objekt od elektrickej energie pred použitím elektricky vodivého hasiaceho média, ak pri hasení požiaru hrozí riziko zasiahnutia zdrojov elektrického prúdu.

POZOR! V prípade požiaru daný objekt odpojíme od elektrického prúdu a uzatvoríme prívod plynu!

Smer evakuácie

8.2 Základné pravidlá

Pri skutočnom ohrození a nutnej evakuácii školy nie je vhodné povedať žiakom skutočný stav situácie, napríklad, že horí zemepisný kabinet a pod. Je veľký rozdiel nacvičovať s deťmi evakuáciu a robiť ju naostro. Pre jednotlivé riziká majú zamestnanci školy pripravené dohodnuté výrazy. Napr. pri požiari sa môže vyhlásiť rozhlasom: **„Hlásenie riaditeľa školy. Vyhlasujem cvičnú evakuáciu školy.“** Alebo: **„Kohút je na streche!“** (Ak vám nič lepšie nenapadne... Deti sa tomu možno zasmejú a atmosféra sa uvoľní.) Zreteľne (najlepšie aspoň dvakrát) sa povie, ktoré chodby (komunikácie), prípadne schodisko nesmú byť použité.

Trasy evakuácie musia byť overené a dostatočne bezpečné počas predpokladaného času trvania evakuácie.

Ohlasovňa požiaru

V prípade evakuácie školy sa okamžite zaistí preverenie únikových východov – či sú odomknuté, resp. odomknú sa. Nesmie nastať situácia, že sa žiaci dostanú k uzamknutým dverám, veľmi rýchlo by mohla nastať panika.

V škole je ohlasovňa požiaru, väčšinou ide o riaditeľňu.

Ak požiar spozoruje žiak, okamžite o tom informuje najbližšieho učiteľa, ktorý zabezpečí buď prvotný hasiaci zásah (žiaci nesmú pomáhať pri hasení požiaru), alebo si zabezpečí pomoc (treba zamedziť šíreniu požiaru a dymu zatváraním dverí), resp. zabezpečí privolanie hasičov a vyhlásenie evakuácie, ak je nutná. Po zvážení situácie učiteľ vyhlási evakuáciu volaním dohodnutého výrazu, v našom prípade „Kohút je na streche!“, a beží ohlásiť požiar na ohlasovňu požiaru. Musí sa presne zadefinovať miesto a rozsah požiaru, zadymenia a pod.

Vyhlásenie požiaru

Zodpovedná osoba (riadiaca osoba evakuácie) zo školského rozhlasu vyhlási dohodnutý výraz pre požiar s tým, že treba opustiť budovu. **Zreteľne** (najlepšie aspoň dvakrát) **povie**, ktoré chodby (komunikácie), poprípade schodisko/-á nesmú byť použité. Je vhodné zadefinovať miesto (malo by byť všeobecne známe), kde sa deti budú zhromažďovať (napr. školský dvor) a kde prebehne kontrola počtu žiakov.

8.3 Evakuácia žiakov

Spočítanie žiakov

Pri evakuácii žiakov musíme byť veľmi pozorní a žiakov treba osobne dopraviť do bezpečia. Vždy musíme presne vedieť počet žiakov. Pred evakuáciou a po nej sa pozorne

spočítajú (preverenie počtu robíme minimálne dvakrát, pričom druhý prepočet slúži ako skúška správnosti).
Evakuácia žiakov je náročná a trvá dlhšie ako evakuácia dospelých. Čím viac dospelých ľudí realizuje evakuáciu žiakov, tým je to lepšie. Dospelé osoby musia udržať medzi žiakmi pokoj, nesmie vzniknúť panika. Žiak rýchlo vycíti, že sa niečo deje, ak dospelá osoba bude nepokojná. Myslite na to!

Evakuácia žiakov

Požiar

Najbežnejšia príčina evakuácie žiakov je požiar. Ak zaregistrujete požiar, okamžite opustite so žiakmi ohrozený priestor. **„Okamžite“** znamená, že nesmiete strácať ani sekundu.

Učitelia v jednotlivých triedach vyzvú žiakov, aby si vzali svoje veci (za predpokladu, že je na to čas), aby sa zoradili vo vyrovnanom dvojstupe pred dverami – trieda budovu opúšťa spoločne.

Učiteľ:

- zoberie triednu knihu (preverenie počtu žiakov) a žiakom presne vysvetlí cestu, ktorou opustia školu. Opatrne otvorí dvere (pozri požiar budovy) a preverí, či môžu použiť danú únikovú cestu (jej začiatok) na evakuáciu. Ak je v poriadku, povie žiakom, aby vyšli pred triedu.
- opticky preverí, či všetci žiaci opustili triedu. Ak situácia umožňuje spočítanie žiakov, učiteľ ich spočíta.
- ide prvý, žiaci za ním. Neustále kontroluje žiakov za sebou a kontroluje situáciu v ich okolí.

Opustite ohrozený priestor, no neutekajte! Žiaci by mohli popadať a celkový čas evakuácie by sa predĺžil. Dospelá osoba musí byť na začiatku skupiny a na konci, sleduje, či sa niektorý žiak náhodou neoddelí od skupiny. Ak je dospelá osoba sama, musí sama zvládnuť i evakuáciu žiakov. Treba dávať pozor najmä na to, aby nejaký žiak nezaostal alebo nezmenil trasu evakuácie – mohol by zostať v ohrozenom priestore! Spočítajte žiakov niekoľkokrát počas celej evakuácie!

Evakuácia

V každej triede sú žiaci, na ktorých sa dá spoľahnúť a ktorí sú fyzicky zdatní.
Takíto žiaci (aspoň dvaja) by mali byť na konci dvojstupu a kontrolovať priebeh evakuácie, t. j. pomáhajú učiteľovi. **Treba dbať na to**, aby sa niektorý žiak neschoval za závesy, nábytok, do výklenku v stene a podobne (buď zo strachu, alebo len tak...).

Počas evakuácie treba sledovať žiakov, aby nezmenili dohodnutú únikovú cestu. Je dobré viesť žiakov počas nácvikov evakuácie k tomu, aby sa navzájom sledovali, kontrolovali a vzájomne si pomáhali – **evakuácia je tímová práca!** Ak niektorý žiak zistí neprítomnosť iného spolužiaka, okamžite meno chýbajúceho spolužiaka ohlási učiteľovi.

Žiaci sa zhromažďujú na dohodnutom mieste, kde učiteľ okamžite kontroluje počet žiakov podľa triednej knihy. Stav žiakov ohlási osobe, ktorá má na starosti zhromaždisko, resp. ohlási počet zranených a druh poranení.

V prípade nepriaznivého počasia (dážď, silný vietor, sneženie, mráz, tma a pod.) žiakov evakuujeme do najbližšej budovy, ktorá nie je v ohrození.

8.3.1 Osobná zodpovednosť zamestnancov školy (úlohy školského personálu)

- zoznam žiakov (denný zoznam),
- zoznam personálu (denný zoznam),
- zoznam neprítomných (žiakov, učiteľov, ostatného personálu),
- zoznam exkurzií, výletov, lekárskych prehliadok mimo školy a pod.

Je vhodné každý deň kompletizovať zoznam žiakov a personálu v špeciálnom formulári, pretože v prípade výnimočnej situácie počas evakuácie stačí zobrať jeden formulár, v inom prípade triedne knihy.

- aktualizovaný telefónny zoznam na skontaktovanie s rodičmi,
- fotografie študentov, učiteľov a ostatného personálu,
- na každom poschodí sú (mali by byť) skrine, ktoré obsahujú mobilný telefón, vysielačku, baterky, lekárničku a pod. (o umiestnení a vybavení skríň sú informovaní iba učitelia, ktorí od nich majú kľúče),
- v škole musí byť tím zdravotníkov a vyhľadávací tím pozostávajúci z učiteľov a ostatného personálu,
- evakuáciu treba koordinovať – riadiaci tím,
- evakuačné cesty musia byť udržiavané aj cez zimu – musia byť bez snehu,
- zhromaždisko – oddelené priestory pre študentov a prichádzajúcich rodičov,
- treba poznať miesta, ktoré vyhovujú podmienkam na pristátie vrtuľníkov,
- ak je nutná letecká záchrana, napr. prevoz zraneného, zabezpečíme voľnosť zvolenej pristávacej plochy a okolia, máme pripravené vhodné miesto na uchytenie „pančuchy“, resp. menšej vlajky na „zviditeľnenie“ smeru vetra – pristávanie vrtuľníka, šírenie splodín horenia, šírenie otravných látok a pod.,
- treba mať pripravené (naplánované) plochy na príjazd sanitných vozidiel, hasičov, záchranárskych tímov, polície a pod.,
- plány nemôžu byť poskytované tretím osobám, resp. iným zamestnancom, plány nesmú byť odkladané v triedach, ale na dohodnutom a bezpečnom mieste.

8.4 Ako vypracovať kvalitný evakuačný plán školy?

Spolupracovať treba s:

- políciou,
- hasičmi,
- zdravotníckymi zariadeniami,
- miestnymi záchranárskymi zložkami,
- autobusovou dopravou,
- ďalšími organizáciami a inštitúciami.